

Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα

LIFE-IP CEI-GREECE

LIFE18 IPE/GR/000013

circulargreece.gr

circulargreece
ώρα για δράση

Εταίροι του Έργου

8 Κεντρική Δημόσια Διοίκηση	1
Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (Συντονιστής)	
8 Εποπτευόμενοι Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης	4
Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης Πράσινο Ταμείο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης	
8 Τοπική Αυτοδιοίκηση & Φορείς	11
Δήμος Αθηναίων, Δήμος Θεσσαλονίκης, Δήμος Αλοννήσου, Δήμος Πάρου, Δήμος Αντιπάρου, Δήμος Τήνου, Δήμος Θήρας, Δήμος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Δήμος Ναυπακτίας, Δίκτυο Αειφόρων Νήσων ΔΑΦΝΗ, ΔΙ.Α.ΔΥ.ΜΑ. ΑΕ	
8 Ακαδημαϊκά Ιδρύματα	1
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	
8 Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί	1
Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης	
8 Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	1
Terra Nova Περιβαλλοντική Τεχνική Συμβουλευτική Ε.Π.Ε.	

Το Έργο

LIFE-IP CEI-GREECE «Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα»

Το έργο φιλοδοξεί να συμβάλει στην υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων, του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων και της Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία. Με το έργο αναδεικνύεται μια νέα αντίληψη στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων στη βάση των αρχών της κυκλικής οικονομίας, υιοθετώντας πρακτικές και αλλαγές συμπεριφοράς για την αύξηση του κύκλου ζωής των προϊόντων, τη μετατροπή των αποβλήτων σε πόρους και την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθετικής δέσμης μέτρων για τα απόβλητα.

Στόχοι του Έργου

LIFE-IP CEI-GREECE «Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα»

Ανάπτυξη πιλοτικών δράσεων σε 9 δήμους και σε 1 περιφέρεια για την προώθηση της πρακτικής εφαρμογής της ιεράρχησης των αποβλήτων:

- ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων στη βάση των αρχών κυκλικής οικονομίας (5 νησιωτικοί και 1 ορεινός δήμος)
- προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και χωριστή συλλογή (2 αστικοί δήμοι)
- διαχείριση επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων (1 αστικός δήμος και 1 περιφέρεια)
- εφαρμογή οικονομικών εργαλείων (1 αστικός δήμος)

Εφαρμογή δράσεων για την προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων και ανάπτυξη τοπικών/περιφερειακών συμμαχιών για τη διαχείριση των αποβλήτων του τομέα αγροδιατροφής στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας

Ενίσχυση της χρήσης οικονομικών εργαλείων και ανάπτυξη προτύπων δευτερογενών υλικών για την υποστήριξη της εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας

Διάρκεια έργου:

8 χρόνια (01/11/2019-01/11/2027)

✓ Προϋπολογισμός:

€15.934.810

(συγχρηματοδότηση ΕΕ: 60%)

- ✓ Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Πράσινο Ταμείο και ίδιους πόρους των εταίρων.
- ✓ Το έργο συντονίζεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υλοποιείται σε συνεργασία με 18 στρατηγικούς εταίρους.

Δημιουργία γνωσιακής βάσης για την παρακολούθηση της κυκλικής οικονομίας, ιδίως στον τομέα αποβλήτων

Ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων και ευρύτερου κοινού σχετικά με την έννοια της κυκλικής οικονομίας και τη σύνδεσή της με τον τομέα αποβλήτων

Ενεργοποίηση συμπληρωματικών χρηματοδοτικών πόρων για την υποστήριξη της αποτελεσματικής εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων

Διάχυση αποτελεσμάτων του έργου και υποστήριξη εφαρμογής και αναπαραγωγής τους σε άλλες περιοχές

Κύριες Δράσεις

Κατασκευή και λειτουργία Ολοκληρωμένων Πράσινων Σημείων

Η δράση αυτή προβλέπει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες και ενέργειες για την κατασκευή και την λειτουργία τριών Ολοκληρωμένων Πράσινων Σημείων (ΟΠΣ) ένα στον Δήμο Θεσσαλονίκης και δύο στον Δήμο Αθηναίων. Απώτερος στόχος αυτής της δράσης είναι να εξελίξει τα Πράσινα Σημεία έτσι ώστε να αποτελέσουν ένα χώρο που δεν θα εξυπηρετεί μόνο στη χωριστή συλλογή των αποβλήτων, αλλά και στην εκ νέου προώθηση των αντικειμένων (όπως έπιπλα, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, ρούχα και κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, βιβλία, παιχνίδια κ.λπ.) για την επαναχρησιμοποίηση

ή την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίησή τους. Το ΟΠΣ της Αθήνας θα χρησιμοποιηθεί επίσης ως σημείο συλλογής για τα επικίνδυνα οικιακά απόβλητα.

Εφαρμογή της νέας νομοθετικής δέσμης μέτρων για τα απόβλητα σε επιλεγμένες νησιωτικές και ορεινές περιοχές

Η δράση περιλαμβάνει την ανάπτυξη συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων σε τέσσερις νησιωτικές και μία ορεινή περιοχή (Αλόνησος, Πάρος-Αντίπαρος, Θήρα, Τήνος και Δήμος Ναυπακτίας), εφαρμόζοντας στην πράξη την ιεράρχηση των αποβλήτων και τη νέα νομοθετική δέσμη μέτρων για τα απόβλητα στη βάση των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Κατόπιν του σχεδιασμού των

συστημάτων, η δράση θα υλοποιηθεί σε τρία διαδοχικά στάδια: εγκατάσταση απαραίτητων υποδομών και δικτύων συλλογής, αδειοδότηση λειτουργίας υποδομών και λειτουργία των συστημάτων στις πιλοτικές περιοχές, με συνεχή παρακολούθηση για τη βέλτιστη απόδοσή τους.

Εφαρμογή σε πλήρη κλίμακα δικτύων συλλογής και διαχείρισης επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης προβλέπεται η πλήρης ανάπτυξη εφαρμογών διαχείρισης επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων (συλλογή, διαλογή, περαιτέρω διαχείριση) στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στον Δήμο Αθηναίων. Η δράση περιλαμβάνει, επίσης,

την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τους τύπους, τη συλλογή και τη διαχείριση των επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων.

Δράσεις για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων

Οι δράσεις επικεντρώνονται στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος για την παρακολούθηση και την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων σε όλο το μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων από την παραγωγή έως την κατανάλωση (πρωτογενής παραγωγή, επεξεργασία και μεταποίηση, λιανική πώληση και άλλη διανομή τροφίμων, εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης, νοικοκυριά), σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία

και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/851. Ειδικότερα, προβλέπεται η ανάπτυξη μεθοδολογίας μέτρησης των επιπέδων αποβλήτων τροφίμων, η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και η ετήσια καταγραφή τους στην Ελλάδα, με απώτερο στόχο την αξιολόγηση της πρόοδου εφαρμογής πολιτικών, δράσεων και πρακτικών πρόληψης αποβλήτων τροφίμων. Επιπλέον, περιλαμβάνεται η ανάπτυξη και η λειτουργία εξειδικευμένης πλατφόρμας που θα αποτελέσει κόμβο για την παρακολούθηση και τη διαχείριση της πρόληψης παραγωγής αποβλήτων τροφίμων. Παράλληλα, θα οργανωθεί και θα τεθεί σε λειτουργία ένα γραφείο για τη διαχείριση του πλεονάσματος τροφίμων και της πρόληψης αποβλήτων τρο-

φίμων σε πιλοτική περιοχή που θα επιλεγεί κατά τη διάρκεια του έργου.

Ανάπτυξη τοπικών/περιφερειακών συμμαχιών για τη διαχείριση αποβλήτων του τομέα αγροδιατροφής

Σκοπός της δράσης είναι η εφαρμογή λύσεων διαχείρισης αποβλήτων του τομέα αγροδιατροφής μέσω τοπικών ή/και περιφερειακών συμμαχιών, αναπτύσσοντας κατάλληλη μεθοδολογία για την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων. Η εν λόγω δράση βασίζεται στην προσέγγιση «system-thinking» (συστημική σκέψη), μια σημαντική πτυχή του επιχειρηματικού μοντέλου της κυκλικής οικονομίας. Η συστημική σκέψη αφορά στην κατανόηση των μερών ενός ολόκληρου συστήματος, τα

Κύριες Δράσεις

οποία βρίσκονται σε μια αλληλεξαρτώμενη σχέση μεταξύ τους, καθώς και με άλλα συστήματα, αποφεύγοντας την απομόνωση.

Εφαρμογή οικονομικών μέσων και χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση της «Κυκλικής Οικονομίας»

Το οικονομικό μέσο «Πληρώνω Όσο Πετώ» «ΡΑΥΤ» θα εφαρμοστεί σε πλήρη κλίμακα στον Δήμο Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, διαδίδοντας στην πράξη ένα αποτελεσματικό σύστημα χρέωσης που θα προάγει τη μείωση της παραγωγής αποβλήτων και την ενίσχυση της ανακύκλωσης. Με απώτερο στόχο την υποστήριξη και τη διάδοση της κυκλικής οικονομίας, το έργο προβλέπει επιπλέον να θέσει τις βάσεις για την ανάπτυξη τεχνικών προδιαγραφών για την κυκλική οικονομία στα χρηματοοικονομικά εργαλεία, καθώς και την ενσωμάτωση δεικτών μέτρησης της κυκλικής οικονομίας, αλλά και τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών σχετικών με τη διαχείριση αποβλήτων. Επίσης, θα υιοθετηθούν ή/και θα αναπτυχθούν πρότυπα/τεχνικές προδιαγραφές για τα δευτερογενή υλικά με σκοπό την υποστήριξη της επανεισαγωγής τους στην οικονομία με τη μορφή νέων πρώτων υλών.

Δημιουργία παρατηρητηρίου Κυκλικής Οικονομίας

Με το έργο προβλέπεται να αναπτυχθούν

εθνικοί δείκτες που θα αποτυπώνουν τα κύρια στοιχεία της κυκλικής οικονομίας της χώρας, έχοντας ως βάση αναφοράς το πλαίσιο παρακολούθησης που έχει διαμορφωθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, θα δημιουργηθεί παρατηρητήριο για την κυκλική οικονομία, με το οποίο θα παρακολουθείται σε συνεχή βάση μέσω των εθνικών δεικτών η πρόοδος της εφαρμογής των πολιτικών στην Ελλάδα σχετικών με τη μετάβαση του κυρίαρχου γραμμικού μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης στην κυκλική οικονομία.

Δράσεις οικοδόμησης δυναμικού

Οι δράσεις οικοδόμησης δυναμικού επικεντρώνονται στην ανάπτυξη ενός υψηλής ποιότητας μηχανισμού διάδοσης της κυκλικής οικονομίας, ο οποίος θα διευκολύνει την ανάπτυξη συνεργειών με άλλες πολιτικές της ΕΕ και θα ενσωματώσει τους στόχους του έργου σε αυτές. Οι δράσεις αναμένεται να «μεταφέρουν» γνώσεις και δεξιότητες, να αναπτύξουν και να εκμεταλλευτούν τους διαύλους επικοινωνίας και να διευρύνουν περαιτέρω χρηματοδοτήσεις, οι οποίες θα απευθύνονται στους ενδι-

αφερόμενους κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος του έργου. Ειδικότερα, θα υλοποιηθούν: α) σεμινάρια ειδικής θεματολογίας, προσαρμοσμένα στις ανάγκες όλων των ενδιαφερομένων μερών, β) φόρουμ πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων, με απώτερο στόχο τη θέσπιση μιας Εθνικής Εθελοντικής Συμφωνίας, γ) εξ αποστάσεως κατάρτιση των ενδιαφερομένων μερών και δ) ηλεκτρονικό εθνικό αποθετήριο για την κυκλική οικονομία.

Πιλοτικές Δράσεις

LIFE-IP CEI-GREECE

Κυκλική Οικονομία

ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

- **Αστικός Δήμος** (Αθηναίων, Θεσσαλονίκης, Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης)
- **Νησιωτικοί Δήμοι** (Τήνου, Πάρου-Αντιπάρου, Θήρας, Αλοννήσου)
- **Ορεινός Δήμος** (Ναυπακτίας)
- **Περιφέρεια** (Δυτικής Μακεδονίας)

ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

- Υλικά με υψηλό δυναμικό κυκλικότητας
- Απόβλητα με τιθέμενους από τη νομοθεσία στόχους
- Επικίνδυνα οικιακά απόβλητα
- Απόβλητα τροφίμων
- Απόβλητα τομέα αγροδιατροφής

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας
- Υποδομές προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση & χωριστής συλλογής
- Οικονομικά εργαλεία (Πληρώνω-Όσο-Πετώ "ΡΑΥΤ")
- Τοπικές/περιφερειακές συμμαχίες
- Εθελοντικές συμφωνίες
- Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση & κατάρτιση

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Ολοκληρωμένα Πράσινα Σημεία

Λειτουργία τριών (3) Ολοκληρωμένων Πράσινων Σημείων (1 στον Δήμο Θεσσαλονίκης & 2 στον Δήμο Αθηναίων), που εκτός από τη χωριστή συλλογή αποβλήτων θα εξυπηρετούν δράσεις επαναχρησιμοποίησης

Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων

Ανάπτυξη και λειτουργία πέντε (5) συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων εφαρμόζοντας την ιεράρχηση αποβλήτων και τη νέα νομοθετική δέσμη μέτρων για τα απόβλητα στη βάση των αρχών της κυκλικής οικονομίας (4 σε νησιά: Τήνο, Αλόνησσο, Θήρα, Πάρο & Αντίπαρο και 1 σε ορεινό δήμο: Ναυπακτία)

Επικίνδυνα Οικιακά Απόβλητα

Ανάπτυξη και λειτουργία δύο (2) συστημάτων συλλογής και διαχείρισης επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων (στον Δήμο Αθηναίων και στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας)

Πληρώνω όσο Πετώ

Πλήρης εφαρμογή συστήματος «Πληρώνω όσο Πετώ» (Pay-As-You-Throw) στον Δήμο Βάρης-Βούλας-Βουλιγαμνής

Στοιχεία

Καταγραφή και παρακολούθηση παραγωγής αποβλήτων τροφίμων στην Ελλάδα

Παρακολούθηση

Ανάπτυξη πλατφόρμας παρακολούθησης και φόρουμ για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων

Βιωματικό Πάρκο

Ανάπτυξη και λειτουργία ενός Βιωματικού Πάρκου Ανακύκλωσης, Επιδιόρθωσης και Επαναχρησιμοποίησης στη Θεσσαλονίκη

Εθνικοί Δείκτες

Ανάπτυξη εθνικών δεικτών και δημιουργία παρατηρητηρίου για την κυκλική οικονομία

Αποθετήριο

Ανάπτυξη ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων (αποθετήριο) για την κυκλική οικονομία

Πρότυπα

Ανάπτυξη έως δέκα (10) νέων προτύπων για δευτερογενή υλικά

Ενημέρωση

Διοργάνωση δεκατριών (13) περιφερειακών ενημερωτικών ημερίδων

Αναμενόμενος Αντίκτυπος

- Αλλαγή της στάσης των πολιτών όσον αφορά στη διαχείριση αποβλήτων:
 - Πρόληψη
 - Επαναχρησιμοποίηση
 - Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση
 - Χωριστή συλλογή
 - Συμμετοχή
- Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων από τους Δήμους
- Προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων
- Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των επιχειρήσεων/βιομηχανιών του τομέα αγροδιατροφής
- Οικοδόμηση δυναμικού, μέσα και συνέργειες για την ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας
- Ενσωμάτωση αρχών Κυκλικής Οικονομίας στα κριτήρια χρηματοδότησης
- Ευαισθητοποίηση ενδιαφερόμενων μερών για την ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας

Το έργο LIFE-IP CEI-GREECE (LIFE18 IPE/GR/000013) συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

Το έργο LIFE-IP CEI-GREECE (LIFE18 IPE/GR/000013) συγχρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ε.Ο.Α.Ν.
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α.
Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος
και Κλιματικής Αλλαγής

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
HAROKOPIO UNIVERSITY

terra nova

ΔΑΦΝΗ
Δίκτυο Αειφόρων Νήσων

Οικολογική Εταιρεία Ανασκόπησης

ΕΣΥΠ
ΕΛΟΤ

Διαδύμα
ΑΝΕΚΕΡΤΗΡΗ ΚΑΙ ΑΝΕΠΙΣΤΑΣΤΕΥΤΗ
ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΜΑΚΡΟΜΕΣΧΗΡΗ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δήμος Αναφιοτίσσης

ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΝΑΙΤΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΒΛ. ΥΠΗ. ΗΣ. Ν.Π.Δ.Φ.

Δήμος Βάρνης

Δήμος Βούλας
Βουλαγαμένως

ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
MUNICIPALITY OF NAFPLIKTIA

circulargreece

ώρα για δράση

Επισκεφθείτε το Έργο:
circulargreece.gr

Βρείτε μας στα social media:

Circular Greece

Επικοινωνήστε μαζί μας:

213-1513081-2

circulargreece@prn.ypeka.gr

Το περιεχόμενο του παρόντος φυλλαδίου αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των συντακτών. Δεν εκφράζει κατ' ανάγκη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο Εκτελεστικός Οργανισμός για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (EASME) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρουν ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν.